

המניעים מאחורי בחירת מקצוע בקרב סטודנטים הלומדים במסלול ההסבה ח. זועבי¹, ס. אבורוכון², י. עואד³

¹ החוג לגיל הרך; ² המחלקה ללימודים מתקדמים - יעוץ; ³ לימודי חינוך, מכללת סכנין
להכשרת עובדי הוראה, סכנין, ישראל

מאמר זה עוסק בזיהוי המניעים לשינוי קריירה בקרב אקדמאיים ערבים שמשלבים בתכנית ההסבה להוראה. בשנים האחרונות אנו עדים לעליה במספר המשתלבים בתכניות אלה במכללות להכשרת עובדי הוראה בכלל ובמכללת סכנין בפרט. תכניות אלה, נועדו להכשיר עובדי ההוראה לקראת העשייה החינוכית במסגרות החינוך השונות, כאשר הן עוסקות הן בתחום התיאורטי והן בתחום הפרקטי.

הספרות מלמדת, ששינוי קריירה בקרב מיעוט מושפע מהניסיון בבית, בבית הספר, ובמקום העבודה ומסוגי המעברים הייחודיים לטיפוגרפיה הספציפית למיעוט (Kerka, 1991). חשיבות ההיחשפות למניעי בחירת מקצוע ההוראה בקרב המיעוטים בכלל, ובמיעוט הערבי בישראל בפרט, חשובה לאור הנהירה למקצוע ההוראה בקרב ערבים ובעיקר ערביות (טורן, זידאן, ועליאן, 2007). מטרת מחקר זה היא לבחון את המניעים העומדים מאחורי השינוי באוריינטציה ובקריירה של הסטודנטים. נבחנו המניעים לבחירת מקצועות ומגמת הלימוד בתיכון, התואר האקדמי, ולימודי הוראה והתמחות בתחום ידע נבחר בתכנית ההסבה.

לצורך המחקר חובר שאלון שבדק את המניעים והשיקולים לבחירת מגמת הלימודים בתיכון, סוג מקצוע הלימוד, בנוסף לשיקולים בשינוי מקצוע בהמשך. במחקר השתתפו 148 סטודנטים ממכללה ערבית להכשרת מורים בצפון הארץ מתוכם כ- 84% נשים, כ- 46% עד גיל 25, כ- 37% בגילאים 26-35 והשאר בגילאים גבוהים יותר, בעלי רקע מקצועי מגוון.

הממצאים מצביעים על כך שהשיקולים בבחירת מקצוע ההתמחות הראשוני בהשכלה גבוהה הינם מגוונים. מהם מניעים אינטרינזיים העוסקים בהגשמה של שאיפות שנבחרו על-ידי כרבע מהמשתתפים. מהם מניעים אקסטרניזים כמו ברירת מחדל שקשורה בהישגים הלימודיים, בביקוש כלכלי או בתפיסת היוקרה של המקצוע, שנבחרו על ידי השאר. השינוי בקריירה, אחרי הלימודים האקדמיים נעשה בעיקר משיקולים אקסטרניזים כלכליים כמו קשיים במציאת עבודה וחיפוש של רווחה כלכלית. אך קיימים גם מניעים אינטרינזיים אישיים לשינוי זה הקשורים בהגשמה עצמית.

לממצאים חשיבות בבניית תכניות לימוד עתידיות בהכשרת מורים ופריסתן על פני תחומים נוסקים להוראה כגון: ניהול, כתיבת תכניות לימודים. פריסה זו, תאפשר ניידות של המתכשרים להוראה בתוך מערכת החינוך.

מקורות

טורן, ז', זידאן, ר', ועליאן, ס' (2007). המניעים לבחירה בהוראה כמקצוע בקרב פרחי הוראה במגזר הערבי. מס"ע, הרצאה מהכנס הבינ"ל החמישי בהכשרת מורים: "הכשרת מורים על פרשת דרכים", מכון מופ"ת.

Kerka, S. Adults in Career Transition. (1991). *ERIC Digest*,
<http://ericdigests.org/1992-5/adults.htm>.